

Meedoen, Samen uit de Armoede

Steun voor sociale initiatieven die mensen perspectief uit armoede bieden

oranje
fonds

Oranje Fonds

Het Oranje Fonds vindt dat iedereen ertoe doet. Daarom zet het Fonds zich in voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen en niemand er alleen voor staat. Oftewel een betrokken samenleving waarin we zorgen voor elkaar, mensen gelijke kansen hebben en zich verbonden voelen met anderen in de buurt. Dat doet het Fonds samen met sociaal initiatiefnemers. Zij zetten zich in voor mensen die geraakt worden door armoede, uitsluiting, eenzaamheid en psychische kwetsbaarheid. Zij zijn er voor anderen, dus het Oranje Fonds is er voor hén. Om ze te versterken en te verbinden. Zo worden krachten gebundeld en bruggen gebouwd, tussen mensen en organisaties. Zodat iedereen ertoe kan doen voor een ander.

Over het programma Meedoen, Samen uit de Armoede

In Nederland leven veel mensen in armoede. Zij leven geïsoleerd en participeren slechts beperkt op sociaal-economisch niveau. Vaak gaat het om meer problemen dan alleen op financieel vlak. Al jaren zijn er veel sociale initiatieven waarin burgers zich inspinnen voor het verbeteren van de situatie van mensen in armoede.

Met het vierjarige programma hielp het Oranje Fonds deze bestaande initiatieven verder ontwikkelen. Het programma bestond uit twee fases: Fase 1 (2018 - 2019) stond in het teken van capaciteitsversterking: de basis van het initiatief op orde brengen. Fase 2 (2020 - 2022) was gericht op doorontwikkeling (een groter en/of beter bereik) en verduurzaming.

Looptijd
programma

4 jaar

Aantal deelnemende
initiatieven

19

Betrokken aantal
vrijwilligers

5.303

Mensen bereikt uit
de profijtgroepen

26.068

De initiatieven ondersteunen profijtgroepen op:

financieel zelfredzamer
worden of...

...stap naar opleiding of
(vrijwilligers)werk en...

...vergroten van mentale
veerkracht en sociaal netwerk

De opzet van het programma

Toegekend bedrag

€ 3.085.750

Totaal toegekend bedrag door Oranje Fonds

On- en offline werksessies

23

Gericht op onderlinge kennisuitwisseling, capaciteitsversterking en verduurzaming van de initiatieven

Coachingsessies per deelnemer

4-6

Per jaar door organisatieadviesbureau Van de Bunt

Niet studeren, maar doen

Methodische veranderaanpak: korte sprints, opgedane kennis direct toepassen

Vierjarig evaluatieonderzoek

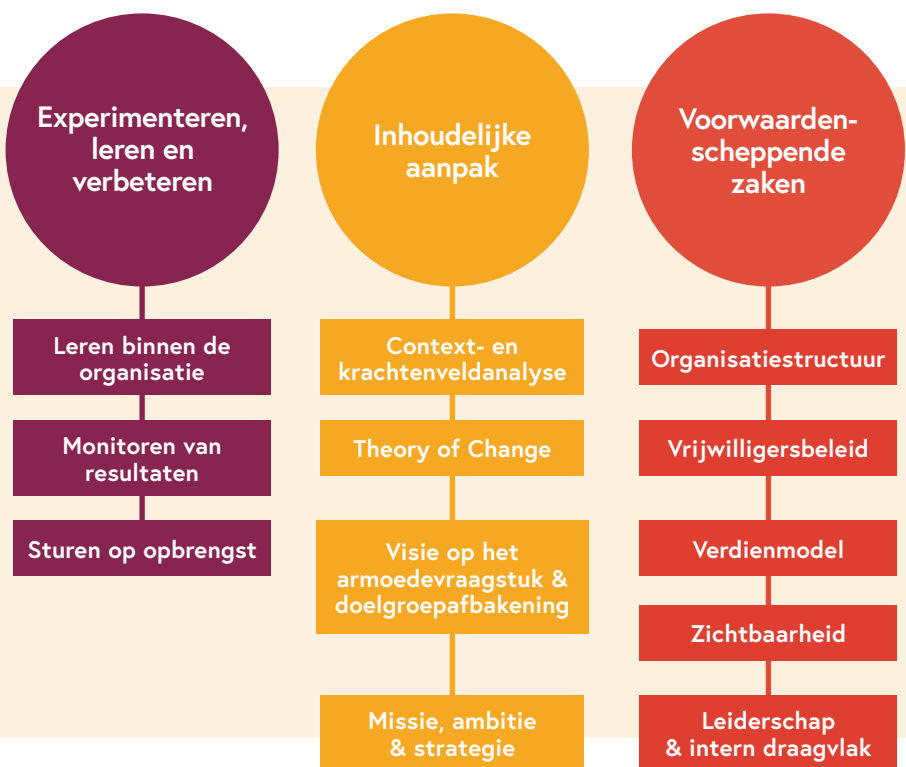
Door Impact Centre Erasmus, lectoraat Armoede Interventies (Hogeschool van Amsterdam) en Avance Impact

Fase 1

Capaciteitsversterking, de basis op orde brengen

In fase 1 gingen de programma-deelnemers aan de slag met de volgende 12 thema's van organisatieversterking:

Fase 2

Doorontwikkeling en verduurzaming: een groter en beter bereik en toekomstbestendigheid

In fase 2 lag de focus op doorontwikkeling, zoals bereik van nieuwe doelgroepen, uitbreiding van de dienstverlening, innovatie, werven of andere inzet van (extra) vrijwilligers. Ook werkten zij aan de verduurzaming van hun initiatief.

De programmadeelnemers ontwikkelden zich op de volgende vijf thema's van verduurzaming:

Organisatorische duurzaamheid

Een solide organisatie met heldere taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en besluitvorming.

Financiële duurzaamheid

Een optimale, toekomstbestendige mix van financiers met behoud van voldoende autonomie om effectief te kunnen zijn voor de profijtgroep.

Methodische duurzaamheid

De mate waarin de aanpak en methodes om de profijtgroep te helpen zijn vastgelegd, onderbouwd en zijn onderzocht op impact.

Duurzame plek in de bredere context

Een logische en zichtbare plek van het initiatief binnen het lokale aanbod, in samenwerking met partners.

Duurzaam ontwikkelvermogen

Een lerende cultuur: structureel leren en werken aan verbetering.

Impactonderzoek

Alle programmadeelnemers leerden een Theory of Change maken, die inzicht gaf in de veronderstelde effecten van hun werk. 11 van hen startten impactonderzoek en vijf participeerden in een kwalitatief diepteonderzoek door het externe onderzoeksteam. Alle programmadeelnemers kregen maatwerkadvies van bureau Advance Impact over de vervolgstappen na het programma.

Door de grote diversiteit in de projecten van de programmadeelnemers zijn niet alle resultaten van het programma te vangen in overkoepelende feiten en cijfers. Lees daarom ook de interviews en bekijk de video's met programmadeelnemers en mensen uit de profijtgroep.

Resultaten programmadeelnemers

Fase 1

Capaciteitsversterking, de basis op orde brengen

Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat de programmadeelnemers zich het beste hebben ontwikkeld op de thema's:

- **Visie op lokaal vraagstuk:** de programmadeelnemers hebben geleerd het lokale armoedeprobleem te duiden.
- **Doelgroepafbakening:** de programmadeelnemers hebben scherper benoemd welk deel van de doelgroep zij het beste kunnen ondersteunen.
- **Monitoren van de resultaten:** de programmadeelnemers leerden hoe ze de uitkomsten van hun aanpak in beeld kunnen krijgen.
- **Sturen op opbrengst:** de programmadeelnemers experimenteerden met doelgericht toewerken naar beoogde resultaten en het daarop inrichten van hun aanpak.
- **Verdienmodel:** de programmadeelnemers kregen inzicht in mogelijke inkomstenbronnen, verkoopargumenten, mate van autonomie of afhankelijkheid van verschillende geldstromen.

"De missie en visie waren al wel duidelijk, maar door het programma ga je daar op een andere manier naar kijken."

"Ik kan beter hoofd- en bijzaken scheiden. Focus op wat op de lange termijn het meeste effect heeft."

"We weten waar de kritische succesfactoren liggen. We doen steeds meer specifiek op basis van de individuele situatie van mensen."

"De Theory of Change geeft meer inzicht in wat we doen. Het helpt bijvoorbeeld bij het strakker maken van de werkwijze."

Bron: evaluatieonderzoek ICE, HvA, Avance Impact

"Door onderzoek te doen, hebben we hele mooie inzichten gekregen, maar we realiseren ons tegelijkertijd: er is werk aan de winkel. We willen nog beter en scherper de deelnemers volgen."

"Wat ik echt heb geleerd: geef ons ruimte om te experimenteren. Reserveer geld en om ideeën uit te proberen."

"De Theory of Change heeft ons erg geholpen bij de gesprekken met gemeenten. Ze zijn zó enthousiast dat ze dit eigenlijk van alle aanvragers willen weten."

"Een succesfactor van het programma is de herhaling van de kennis die je opdoet. Je wordt gedwongen om het steeds weer te doen, zodat het in je systeem komt."

Bron: evaluatieonderzoek ICE, HvA, Avance Impact

Fase 2

Doorontwikkeling en verduurzaming: een groter en beter bereik

- De programmadeelnemers scoren even goed in hun ontwikkeling op methodische, financiële en organisatorische duurzaamheid.
- De meeste vooruitgang maakten de programmadeelnemers op het thema 'duurzame plek in de lokale context'.
- Duurzaam ontwikkelvermogen' vraagt nog aandacht.
- Het inrichten van een Theory of Change en hierop meten is een belangrijke basis voor de initiatieven als het gaat om methodische duurzaamheid. De Theory of Change heeft voor alle organisaties geleid tot aanscherping van beleid en focus in doelgroepen.

Resultaten profijtgroepen

Bij vijf programmadeelnemers werd kwalitatief diepte-onderzoek gedaan binnen hun profijtgroep. Vanwege de grote diversiteit in de projecten van de programmadeelnemers en profijtgroepen zijn de deze onderzoek-sresultaten niet generaliseerbaar.

Resultaten waren:

- Kwaliteit van leven in de profijtgroep is verbeterd. Vooral de zachte, voorwaardenscheppende waarden.
- Vaak werd winst gehaald bij het stellen van persoonlijke doelen en de mate van zelfvertrouwen – in onderlinge samenhang. Want als er wordt gewerkt aan de daginvulling, aan persoonlijke doelen en het helpen vergoten van het zelfvertrouwen, dan volgen vaak ook andere levensgebieden, zoals de mentale gezondheid en het openstaan voor het maken van nieuwe contacten.
- De profijtgroep is heel tevreden over de ondersteuning door programmadeelnemers.

Bij de onderzochte initiatieven komt naar voren dat de volgende elementen invloed hebben op een groter welbevinden van de profijtgroepen:

- **Inzet van vrijwilligers.** Dit wordt door deelnemers, vrijwilligers en professionals als een pluspunt gezien. Ze zijn blij met de samenwerking en ook met de unieke karakteristieken die vrijwilligers met zich meebrengen.
- **Versterken van het sociale netwerk.** Mensen uit de profijtgroep leren waar ze kunnen aankloppen voor professionele hulp en ze leren meer mensen kennen om lief en leed mee te delen en leuke dingen mee te doen.
- **Laagdrempeligheid.** In fysieke zin: mensen uit de profijtgroep kunnen gewoon binnenlopen. Qua sfeer: de vrijwilligers en professionals bij de projecten zijn benaderbaar en gemakkelijk in de omgang.
- **Maatwerk.** De programmadeelnemers zijn flexibel en sluiten aan bij de behoeften en vaardigheden van de profijtgroep.
- **Zelfvertrouwen.** Werken aan zelfvertrouwen draagt bij aan de motivatie van de profijtgroep.
- **Stress.** Waar stress wordt vermindert, ontstaat meer rust en ruimte om inzicht te krijgen in hun mogelijkheden.

Bron: evaluatieonderzoek ICE, HvA, Avance Impact

Meer weten over de resultaten binnen de profijtgroepen? Lees dan het onderzoeksrapport van Impact Centre Erasmus en het lectoraat Armoede Interventies van de Hogeschool van Amsterdam.

"Door de Krachtcentrale heb ik geleerd dat het goed is om ook eens hulp te vragen, want alles zelf doen is onmogelijk."

"Belangrijkste verandering in mijn leven: er is rust in mijn kop gekomen dankzij Stichting IDO."

"Ik wist niets van administratie af. Schuldhulpmaatje heeft alle toeslagen aangevraagd. En ze hebben gezorgd dat ik extra hulp (beschermingsbewindvoerder, red.) kreeg."

"Als ik naar het LAP ga, dan kom ik daar andere meiden tegen die dezelfde problemen hebben als ik, of zelfs nog erger. Ik voel me dan niet alleen, dat lucht op."

Bron: evaluatieonderzoek ICE, HvA, Avance Impact

Resultaten van het programma als geheel

Een solide programmering

- Het programma was representatief voor de breedte van het armoedevraagstuk. Goede landelijke spreiding van deelnemende initiatieven uit sociaaleconomisch de meest kwetsbare gebieden.
- Stap uit de 'waan van de dag' was een belangrijke succesfactor: we boden programmadeelnemers rust en ruimte voor reflectie.
- De goed doordachte programmering gaf richting en structuur. Maatwerk met coaching bood vraaggerichte ondersteuning.
- De opbouw van het programma bleek logisch: eerst capaciteitsversterking en basis op orde brengen. Dat was een solide uitgangspunt om verder te ontwikkelen en te verduurzamen.
- Het programma leerde programmadeelnemers wat hun sterke kanten zijn en hoe ze meer in hun kracht kunnen staan. En hoe ze taken waar ze minder sterk in zijn, kunnen overdragen aan collega's.

Programmadeelnemers en profijtgroep kregen een impuls

- Tijdens het programma is het bereik flink gestegen in de profijtgroepen en onder vrijwilligers.
- Mooie ontwikkeling van profijtgroepen op meerdere levensdomeinen.

Programmadeelnemers goed geland, schokbestendig én blijven leren

- Bijna alle programmadeelnemers hebben na afloop van het programma een duurzamer perspectief in meerdere opzichten.
- De coronacrisis was een grote uitdaging, maar de deelnemende initiatieven bleven goed op koers in hun ontwikkeling. Ook ondersteunden zij in die periode een recordaantal mensen uit de doelgroep.
- Impactonderzoek door de programmadeelnemers zelf lijkt hun ontwikkeling verder te stimuleren; zij leren sturen op hun opbrengst.
- 'Leren leren' is van grote meerwaarde voor de programmadeelnemers. 'Blijven leren' vraagt aandacht. De ontwikkelde strategieën om te blijven reflecteren en leren komen snel onder druk te staan.

"Ik vond het fantastisch. Blij met de kennis, vaardigheden en kritische kijk op ons project van experts. Wat mij betreft had het langer mogen duren."

"Je hebt samen met een aantal organisaties opgetrokken in een veranderingsproces en dat valt nu weg. Qua duurzame doorontwikkeling zou ik het mooi vinden als het Oranje Fonds jaarlijks een terugkomdag met werksessies zou faciliteren."

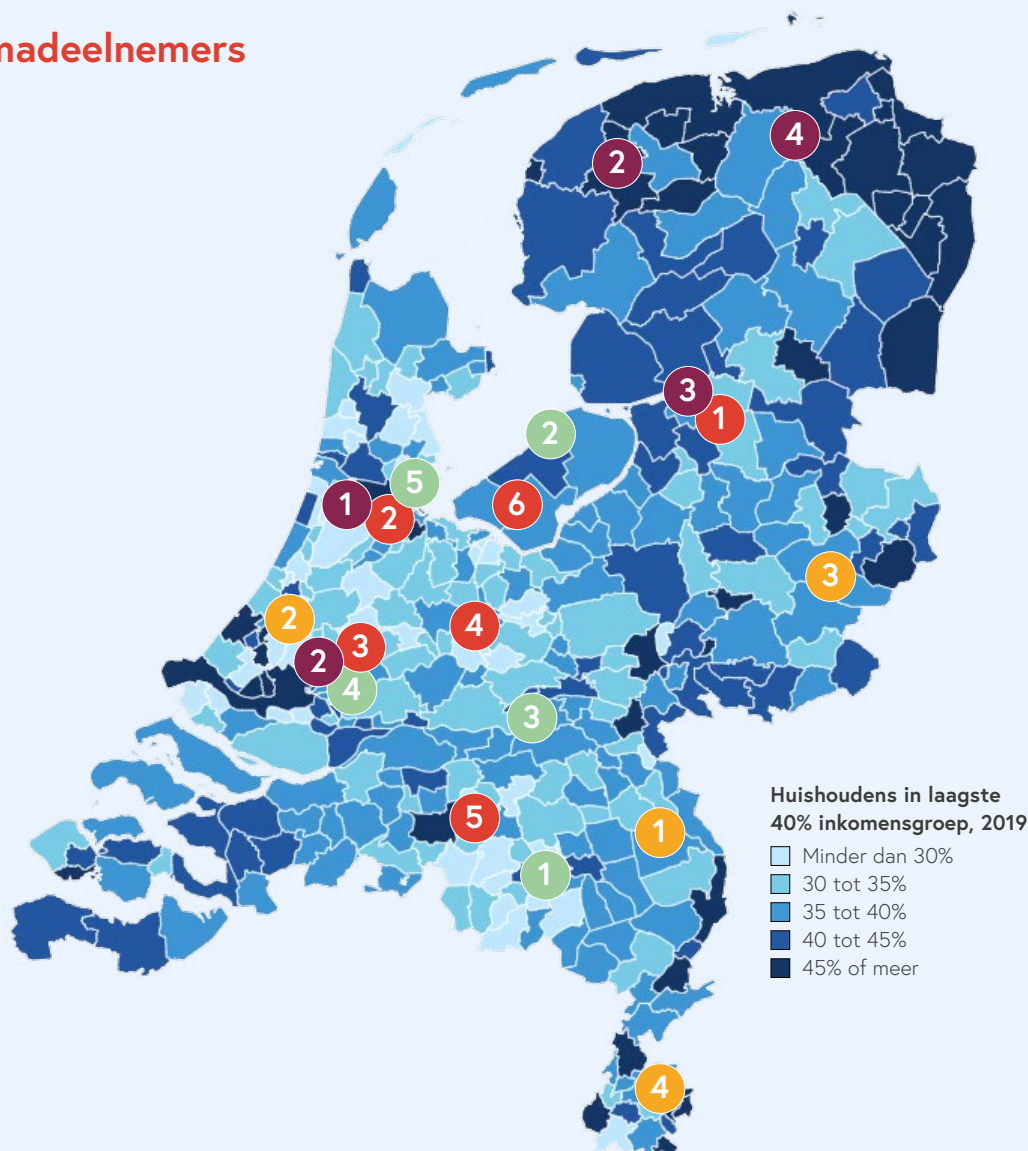
"De programmalijn was breed en fundamenteel van opzet. De bijeenkomsten waren leerzaam en inspirerend. Ik ga deze ontmoetingen missen. Het voelt alsof ik een vierjarige hbo-opleiding heb gedaan."

Bronnen: slotenquête Oranje Fonds en evaluatieonderzoek ICE, HVA, Avance Impact

Corona glansrijk doorstaan

- Tijdens de pandemie werd de doorontwikkeling geremd, omdat er veel aandacht nodig was voor de uitvoering van het alledaagse. De koers van de doorontwikkeling wijzigde echter niet. Sommige programmadeelnemers gebruikten de 'rust' tijdens de pandemie om bepaalde doorontwikkeling (van methodiek, structuur) in de tijd naar voren te halen.
- De pandemie dwong tot het maken van scherpe, strategische keuzes.
- Maar ook praktische aanpassingen werden snel gemaakt, zoals meer een-op-eenwerken, online gesprekken. Het contact met de profijtgroep bleef goed in stand.
- Van oudsher moeizame samenwerkingen kregen nieuwe impuls, vooral bij programmadeelnemers met een moeilijk bereikbare profijtgroep.

De programmadeelnemers

Huishoudens in laagste 40% inkomensgroep, 2019

- Minder dan 30%
- 30 tot 35%
- 35 tot 40%
- 40 tot 45%
- 45% of meer

Cluster 1: Financieel zelfredzamer worden

- 1 Thuisadministratie Venray, Stichting Synthese, Venray
- 2 Meldpunt EMMA, Stichting Kwadraad, Zoetermeer e.o.
- 3 Thuisadministratie De Omslag, Stichting Salut, Hof van Twente
- 4 Schuldhulpmaatje Parkstad, Stichting Vrijwilligersdiensten Parkstad, Heerlen en Kerkrade

Cluster 2: Stap naar opleiding of (vrijwilligers)werk via eigen werkervaringsplek

- 1 Meedoen! Samen uit de armoede, Stichting Turquoise, Haarlem
- 2 Blooming Bakery en het LAP Atelier, Stichting Fier, Leeuwarden en Rotterdam
- 3 InBalans, Stichting WijZ, Zwartewaterland
- 4 Wijkwerken Beijum, Wijkwerken Beijum, Groningen

Cluster 3: Stap naar opleiding of (vrijwilligers)werk via bemiddeling & coaching

- 1 Jobhulpmaatje, Stichting Voor Elkaar Zwolle, Zwolle
- 2 Goed gekleed naar een baan, Stichting Dress for Success, Amsterdam
- 3 SamenDoorSamen, Stichting Mano, Rotterdam
- 4 Aan de slag in Culemborg, Stichting JobHulp Culemborg, Culemborg
- 5 De Krachtcentrale naar een duurzame toekomst, Stichting De Krachtcentrale 013, Tilburg
- 6 Learn2Work, Stichting De Schoor, Almere

Cluster 4: Naar meer sociale-(-economische) participatie via meer mentale veerkracht en sociaal netwerk

- 1 Community Ik Wil, Stichting IK WIL, Eindhoven
- 2 Schuldhulpverlening en armoedebestrijding, Stichting Interkerkelijk Diaconaal Overleg Lelystad, Lelystad
- 3 Copernikkel Werkt, Stichting Copernikkel, Den Bosch
- 4 Van overleven naar leven, Stichting House of Hope, Rotterdam
- 5 Sociale Kruidenier, Protestantse Diaconie Amsterdam, Amsterdam